

IZVJEŠĆE ZA 2015.

**Porodi u zdravstvenim ustanovama u
Hrvatskoj 2015. godine**

**HRVATSKI ZAVOD
ZA JAVNO ZDRAVSTVO**

Listopad 2016.

**HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
SLUŽBA ZA JAVNO ZDRAVSTVO**

**Porodi u zdravstvenim ustanovama u
Hrvatskoj 2015. godine**

*Childbirths in healthcare institutions
in Croatia in 2015*

Autori:

izv. prof. dr. sc. Urelija Rodin, dr. med.

Suradnici:

**Dubravka Belić, viši statističar
Zdenka Lesjak, administrator**

Grafička priprema:

Mario Hemen, ing.

Zagreb, 2016.

Sadržaj

Podaci o rođenima u zdravstvenim ustanovama u Hrvatskoj prema prijavama poroda u 2015. godini	4
Porodi u zdravstvenim ustanovama u 2015. godini prema dobi majke	4
Porodi u rodilištima Hrvatske u 2015. godini prema redu rođenja	8
Antenatalna skrb.....	11
Porodi prema načinu završetka	13
Porodna težina živorođenih.....	15
Trudnoće prema broju plodova i ishodu.....	16
Maternalna smrtnost	16
Perinatalna smrtnost.....	17

Podaci o rođenima u zdravstvenim ustanovama u Hrvatskoj prema prijavama poroda u 2015. godini

U 2015. godini u rodilištima Hrvatske je ukupno registrirano 36.866 poroda s 37.428 ukupno rođenih. Od 37.428 ukupno rođenih je 37.252 živorođenih i 176 mrtvorodenih, a od živorođenih je u prvih sedam dana života ukupno umrlo 84 novorođenčadi. Rodilišni podaci se odnose na sve rođene u zdravstvenim ustanovama neovisno o državi prebivališta majke, a od 36.866 rodilja 108 su strankinje.

Podaci iz zdravstvenih ustanova su odraz rada rodilišta i razlikuju se po metodologiji prikupljanja te po broju rođenih od podataka Državnog zavoda za statistiku koji se, prema UN-ovoj i EUROSTAT-ovoj metodologiji (primijenjeno u Hrvatskoj od 1998. godine), odnose na djecu čije majke imaju stalno prebivalište u Hrvatskoj i nisu bile odsutne iz zemlje dulje od jedne godine, kao i djecu majki koje nemaju stalno prebivalište u Hrvatskoj, ali na području Hrvatske borave jednu godinu ili dulje. Prema ovom izvoru, u Hrvatskoj je u 2015. godini registrirano 37.503 živorođenih (tablica 1.).

Tablica 1. Broj poroda, ukupno rođenih i živorođenih registriran u rodilištima Hrvatske 2015. godine

GODINA	Broj poroda	Broj ukupno rođenih	Broj živorođenih
2015.	36.866	37.428	37.252
2015.*		37.666	37.503

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 2016. g (prijave poroda iz zdravstvenih ustanova za 2015. godinu)

* podaci Državnog zavoda za statistiku, prema EUROSTAT metodologiji (prema prebivanju majke u Hrvatskoj godinu ili dulje)

Napomena: Rodilišni podaci uključuju sve porode u zdravstvenim ustanovama, neovisno o državi prebivališta majke

Porodi u zdravstvenim ustanovama u 2015. godini prema dobi majke

Prema dobi majke, najveći udio u porodima od 33,22% odnosi se na skupinu rodilja starih 30-34 godina, slijede porodi od majki u dobi 25-29 godine u udjelu od 30,64%, 15,91% poroda je od majki u dobi 35-39 godina, a svi ostali porodi su u znatno manjem udjelu (tablica 2. i slika 1.).

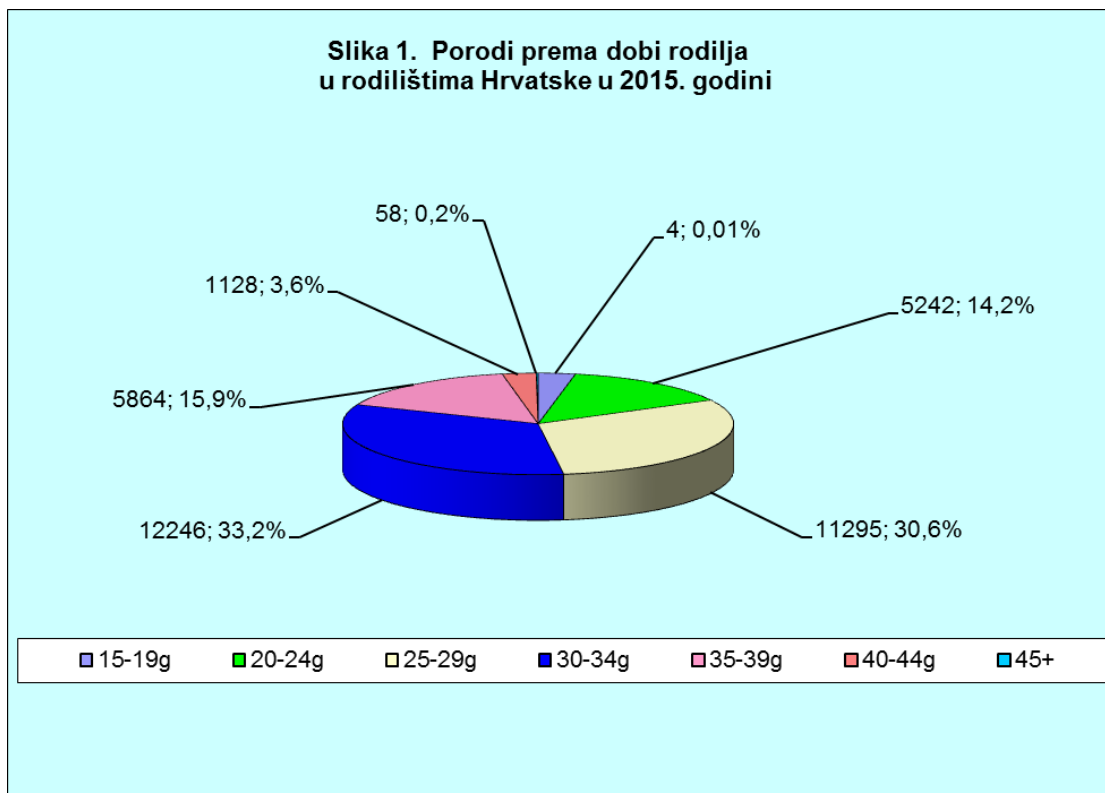
Tablica 2. Rodilje prema dobi u rodilištima Hrvatske u 2015. godini

Dob rodilje	≤14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	≥ 45	nepoznato	ukupno
	4 0,01%	1.128 3,06%	5.242 14,22%	11.295 30,64%	12.246 33,22%	5.864 15,91%	1.029 2,79%	58 0,15%	0 0,0%	36.866 100%

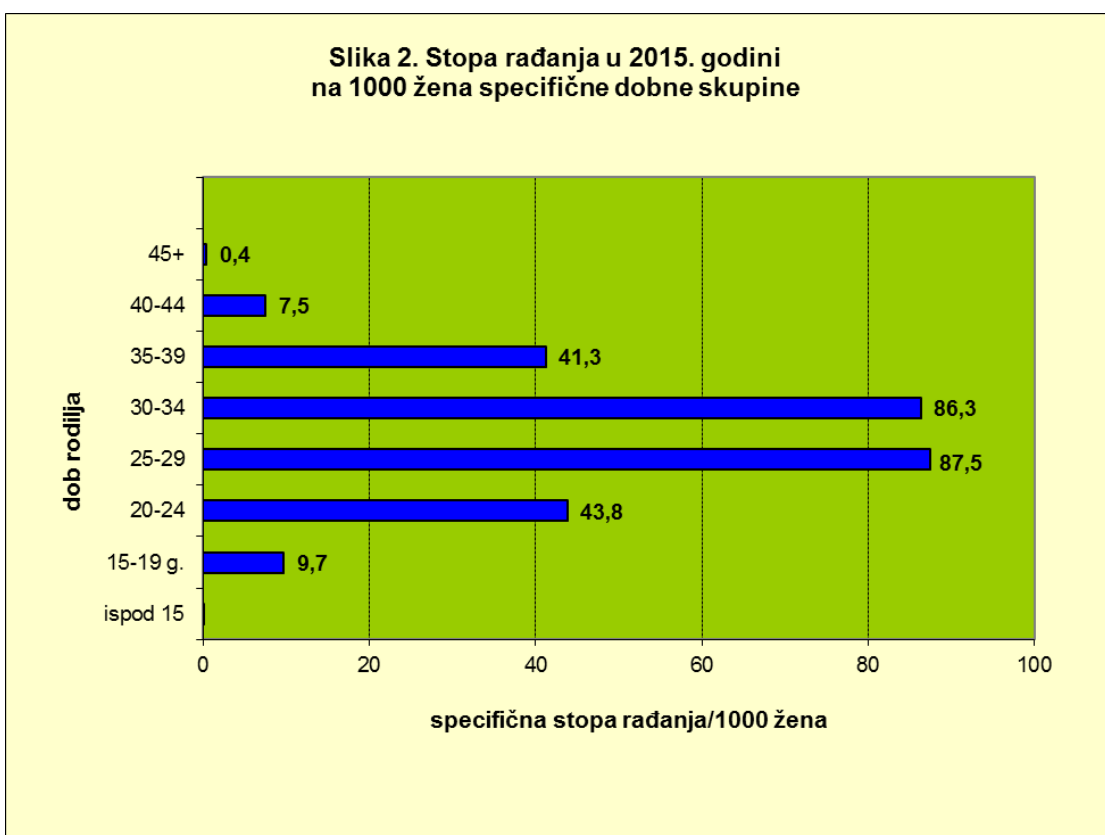
Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 2016. g (prijave poroda iz zdravstvenih ustanova za 2015. godinu)

Najučestaliji su porodi u dobi 25-29 godina (87,5 poroda na 1.000 žena te dobi) i porodi u dobi 30-34 godine (86,3 poroda/1.000). Trend smanjenja rađanja u mlađim dobnim skupinama i porasta rađanja u dobi iznad 35 godina karakterističan za razvijene zemlje nalazimo i u Hrvatskoj. Tako je u 2015. godini bilo 43,3 poroda/1.000 u dobi 20-24 godine, a u 2014. godini 46,8/1.000. U žena 35-39 godina zabilježen je porast u odnosu na 2014. godinu, s 40,9/1.000 na 41,3/1.000 žena te dobi. Nakon 40 godina su porodi sporadični te je bilo 7,5 poroda /1.000 žena u dobi 40-44 godine, 0,4/1.000 žena u dobi 45-49 godina. Zabilježeno je i 306 poroda maloljetnica (≤17 godina), 826 poroda u mlađih punoljetnica (18-19 godina), ukupno 1.132 poroda u djevojaka ispod 20 navršениh godina života (stopa 9,7/1.000) Time je nastavljen trend smanjenja rađanja u adolescentnoj dobi (stopa u 2014. godini je iznosila 10,3/1.000 djevojaka ispod 20 navršениh godina života).

Slika 1. Porodi prema dobi roditelja u rodilištima Hrvatske u 2015. godini

Slika 2. Stopa rađanja u 2015. godini na 1000 žena specifične dobne skupine

Porodi u zdravstvenim ustanovama u Hrvatskoj 2015. godine

Promjene socijalno-kulturnih značajki i životnog standarda stanovništva nisu samo bitno utjecale na sveukupnost vitalnih događaja (rađanja i umiranja), nego i na odluku o dobi rađanja. U zadnjih desetak godina ove promjene, karakteristične za gospodarski razvijene zemlje nalaze se i u nekim post-tranzicijskim zemljama među kojima je i naša zemlja. Prvi put u 2005. godini, a potom i u svim narednim godinama nalazimo da je broj rođenih na 1.000 žena fertile dobi viši u skupini žena 30-34 godine nego u skupini žena u dobi 20-24 godine, s trendom porasta. To pokazuje da se sve manji broj žena opredjeljuje za rađanje u dobi najoptimalnijoj za rađanje, prema biološkim i medicinskim kriterijima.

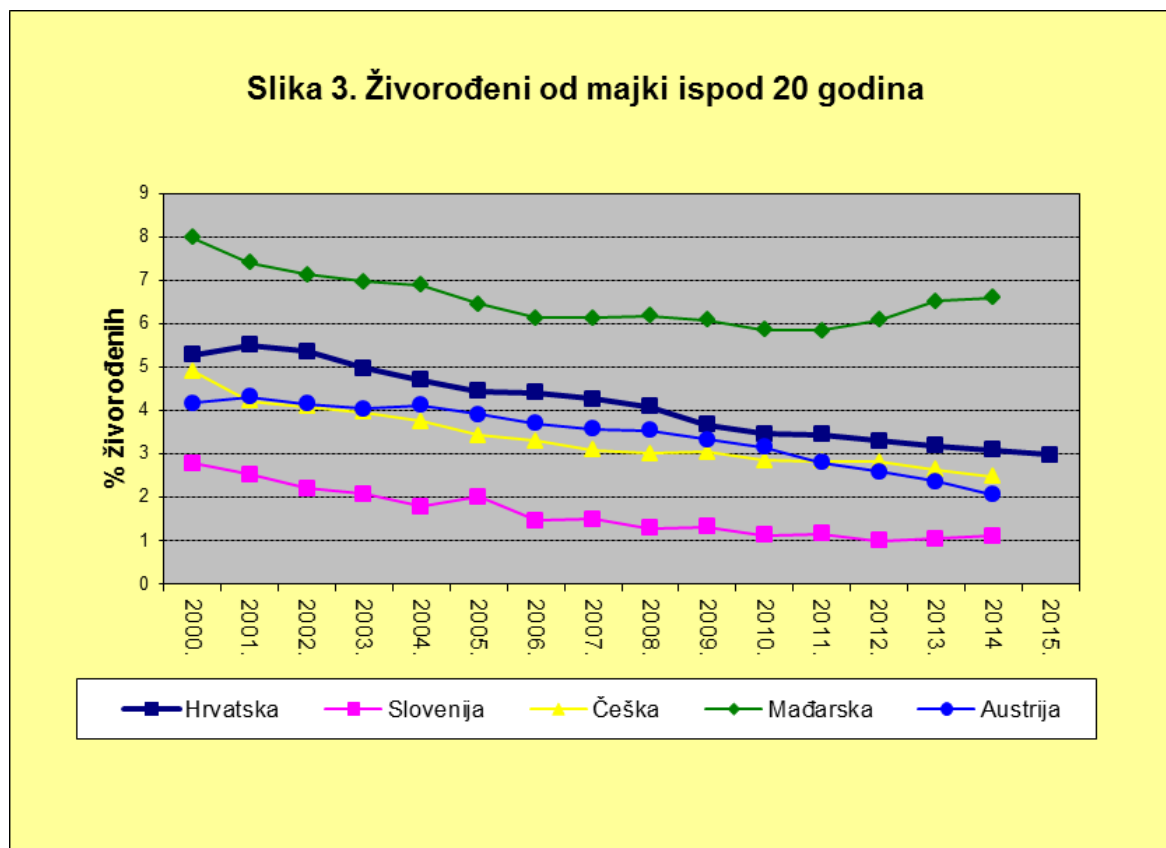
Trend smanjenja rađanja u dobi ispod 20 godina je nastavljen i 2015. godine te je bilo 101 poroda manje u dobi majki ispod 20 godina u odnosu na 2014. godinu. Trend smanjenja rađanja u mlađim dobnim skupinama (dob ispod 20 godina) i porasta rađanja u dobi iznad 35 godina nalazimo i u drugim europskim državama (tablice 3. i 4.; slike 3. i 4.). U Hrvatskoj je, prema podacima HZJZ-a i DZS-a, udio živorođenih od majki ispod 20 godina u 2015. godini 2,99%. Istovremeno, broj i udio živorođenih od majki iznad 35 godina je u porastu i u 2015. godini je, prema DZS-u, 18,97% svih živorođenih bilo od majki starijih od 35 godina.

Tablica 3. Udio živorođenih od majki ispod 20 godina

godina	Hrvatska	Slovenija	Češka	Mađarska	Austrija
1995.	5,96	4,98	11,04	11,53	4,39
1996.	5,89	4,2	9	10,96	3,95
1997.	5,43	3,57	7,65	10,22	4,01
1998.	5,25	3,34	6,67	9,43	4,03
1999.	5,42	3,19	5,98	8,43	3,97
2000.	5,29	2,79	4,91	7,99	4,17
2001.	5,51	2,53	4,22	7,4	4,31
2002.	5,37	2,21	4,09	7,14	4,15
2003.	4,98	2,08	3,96	6,97	4,04
2004.	4,71	1,8	3,75	6,9	4,12
2005.	4,45	2,01	3,43	6,45	3,92
2006.	4,41	1,47	3,3	6,14	3,71
2007.	4,27	1,51	3,10	6,14	3,57
2008.	4,09	1,29	3,02	6,19	3,54
2009.	3,68	1,32	3,05	6,09	3,34
2010.	3,46	1,13	2,85	5,86	3,16
2011.	3,45	1,16	2,83	5,85	2,80
2012.	3,30	1,01	2,82	6,08	2,59
2013.	3,19	1,05	2,65	6,53	2,37
2014.	3,09	1,11	2,49	6,61	2,06
2015.	2,99				

Izvori podataka: «Zdravlje za sve» baza podataka, Svjetska zdravstvena organizacija, lipanj 2016. godine
Državni zavod za statistiku, interna dokumentacija, 2016. godine

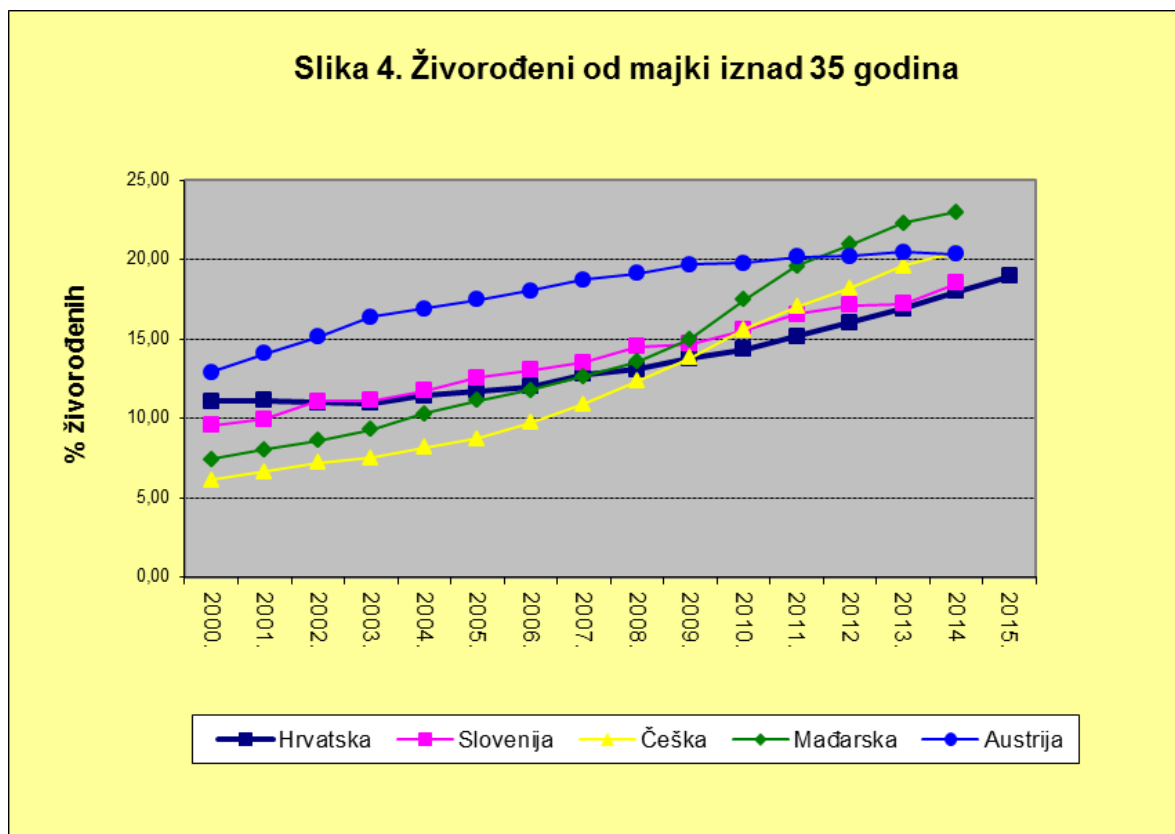
Slika 3. Živorodeni od majki ispod 20 godina

Tablica 4. Udio živorođenih od majki u dobi 35 godina i više

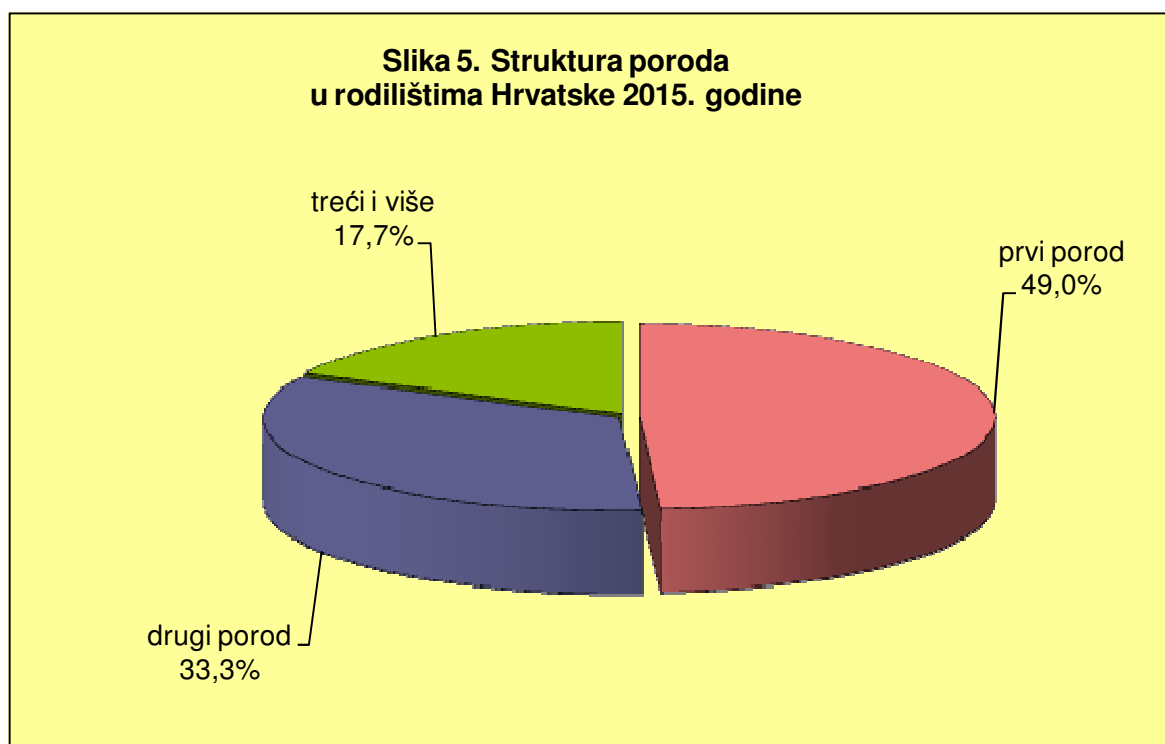
godina	Hrvatska	Slovenija	Češka	Mađarska	Austrija
1995.	9,16	7,01	4,54	6,94	8,98
1996.	10,23	7,32	4,78	6,96	9,66
1997.	10,92	8,05	4,97	7,05	10,80
1998.	10,84	8,85	5,24	6,88	11,31
1999.	10,68	8,71	5,57	7,02	12,51
2000.	11,10	9,57	6,13	7,44	12,93
2001.	11,13	9,94	6,65	8,05	14,09
2002.	11,00	11,07	7,23	8,59	15,12
2003.	10,93	11,11	7,51	9,29	16,37
2004.	11,43	11,74	8,15	10,28	16,90
2005.	11,75	12,57	8,74	11,13	17,47
2006.	11,99	13,05	9,75	11,76	18,06
2007.	12,78	13,52	10,90	12,65	18,76
2008.	13,10	14,53	12,34	13,56	19,13
2009.	13,78	14,71	13,84	15,00	19,69
2010.	14,35	15,56	15,62	17,48	19,79
2011.	15,18	16,58	17,03	19,62	20,17
2012.	16,04	17,13	18,20	20,97	20,24
2013.	16,95	17,22	19,62	22,29	20,50
2014.	18,10	18,54	20,5	22,99	20,33
2015.	18,97				

Izvor podataka: «Zdravlje za sve» baza podataka, Svjetska zdravstvena organizacija, lipanj 2016. godine
 Državni zavod za statistiku, interna dokumentacija, 2016 godine

Porodi u rodilištima Hrvatske u 2015. godini prema redu rođenja

Najviše je registrirano prvih poroda, u udjelu od 49,0% (ukupno 18.073) poroda drugih po redu je bilo 33,3% (ukupno 12.273), trećih po redu ili višeg reda rođenja 17,7% (ukupno 6.520) – slika 5.

Porodi u zdravstvenim ustanovama u Hrvatskoj 2015. godine

U odnosu na 2014. godinu, smanjen je broj poroda u apsolutnom iznosu ukupno za 2.266 (9,4%) - tablica 5. U 2015. godini je udio poroda prvih po redu nešto manji, drugih poroda nešto veći i višeg reda rođenja isti.

Tablica 5. Rodilje u rodilištima Hrvatske prema broju ranijih poroda u razdoblju od 2001. do 2015. godine

godina	ukupno rodilja	prvorotke	drugorotke	treće i višerotke
2001.	38.666 100%	18.289 47,29%	12.468 32,25%	7.909 20,45%
2002.	39.408 100%	18.309 46,46%	13.528 34,32%	7.571 19,21%
2003.	38.925 100%	18.732 48,12%	13.174 33,84%	7.019 18,03%
2004.	40.211 100%	19.498 48,49%	13.470 33,50%	7.243 18,01%
2005.	42.248 100%	19.851 46,99%	14.238 33,70%	8.159 19,31%
2006.	41.323 100%	19.682 47,63%	13.933 33,72%	7.708 18,65%
2007.	41.711 100%	19.976 47,89%	13.995 33,55%	7.740 18,56%
2008.	43.336 100%	20.821 48,0%	14.615 33,7%	7.900 18,2%
2009.	44.068 100%	21.147 48,0%	14.843 33,7%	8.078 18,3%
2010.	42.688 100%	20.995 49,2%	14.202 33,3%	7.491 17,6%
2011.	40629 100%	20.652 50,8%	13.166 32,4%	6.811 16,8%
2012.	41.091 100%	20.852 50,7%	13.322 32,4%	6.917 16,8%
2013.	39.428 100%	20.123 51,0%	12.721 32,3%	6.584 16,7%
2014.	39.132 100%	19.325 49,4%	12.879 32,9%	6.928 17,7%
2015.	36.866 100%	18.073 49,0%	12.273 33,3%	6.520 17,7%

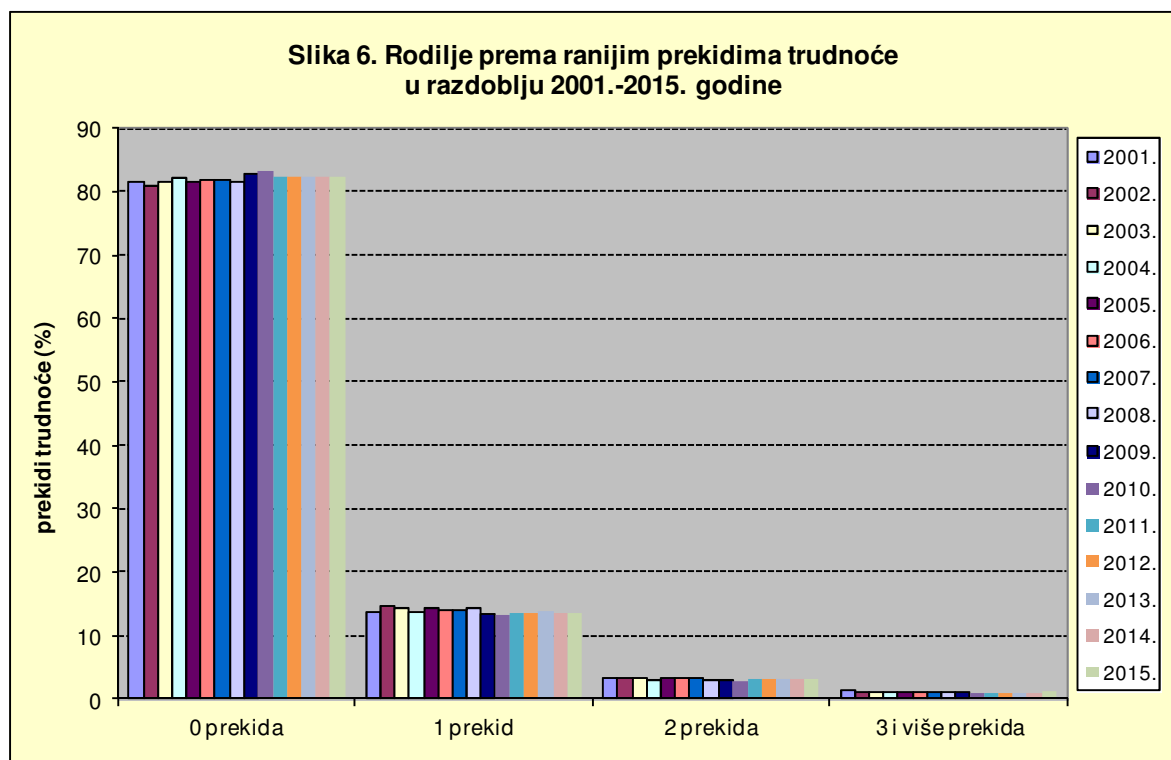
Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 2016. godine (prijave poroda iz zdravstvenih ustanova za 2015. godinu)

Od 2001. godine više od 80% rodilja je bilo bez ranijeg prekida trudnoće. Udio rodilja s jednim prekidom trudnoće je u istom razdoblju 13-14%, a udio rodilja s dva i više namjernih prekida stagnira i 2015. godine iznosi 4,05%. U 2015. godini je bilo 30.335 rodilja bez prekida trudnoće (82,28%), 5.035 s jednim prekidom trudnoće (13,67%), 1.095 (2,97%) s dva prekida i 401 rodilja s više ranijih prekida trudnoće (1,09%) – tablica 6. i slika 6.

Tablica 6. Rodilje prema broju ranijih prekida trudnoće u razdoblju od 2001. do 2015. godine

godina	ukupno rodilja	0 dosadašnjih prekida	1 prekid trudnoće	2 prekida trudnoće	3 i više prekida trudnoće
2001.	38.666 100%	31.583 81,68%	5324 13,77%	1283 3,32%	476 1,23%
2002.	39.408 100%	31.913 80,98%	5.715 14,50%	1316 3,34%	464 1,17%
2003.	38.925 100%	31.696 81,43%	5.562 14,29%	1.231 3,16%	436 1,12%
2004.	40.211 100%	33.009 82,09%	5.538 13,77%	1.246 3,09%	418 1,03%
2005.	42.248 100%	34.493 81,64%	5.985 14,17%	1.378 3,26%	392 0,93%
2006.	41.323 100%	33.875 81,98%	5.729 13,85%	1.302 3,15%	417 1,01%
2007.	41.711 100%	34.197 81,99%	5.773 13,84%	1.338 3,21%	403 1,00%
2008.	43.336 100%	35.329 81,52%	6221 14,36%	1.347 3,10%	439 1,01%
2009.	44.068 100%	36.471 82,76%	5.877 13,33%	1.276 2,90%	434 0,98%
2010.	42.688 100%	35.519 83,21%	5.572 13,05%	1.217 2,85%	380 0,89%
2011.	40.629 100%	33.497 82,45%	5.525 13,60%	1.221 3,01%	386 0,95%
2012.	41.091 100%	33.886 82,47%	5601 13,63%	1.222 2,97%	378 0,92%
2013.	39.428 100%	32.500 82,43%	5.398 13,69%	1.168 2,96%	362 0,92%
2014.	39.132 100%	32.237 82,37%	5.308 13,6%	1.187 3,03%	400 1,02%
2015.	36.866 100%	30.335 82,28%	5.035 13,67%	1.095 2,97%	401 1,09%

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 2016. G (prijave poroda iz zdravstvenih ustanova za 2015. godinu)

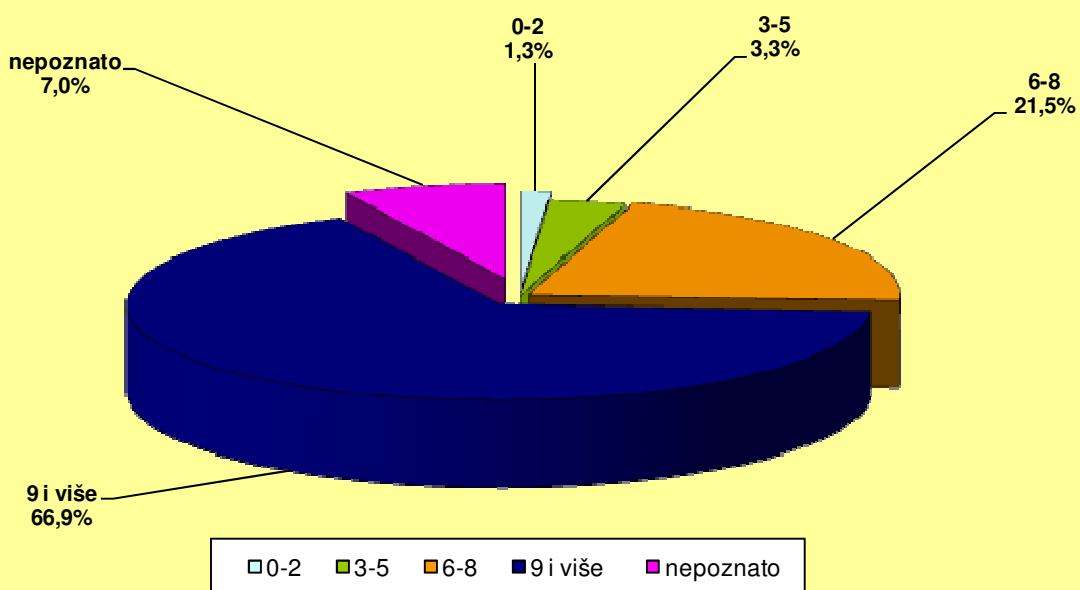

Antenatalna skrb

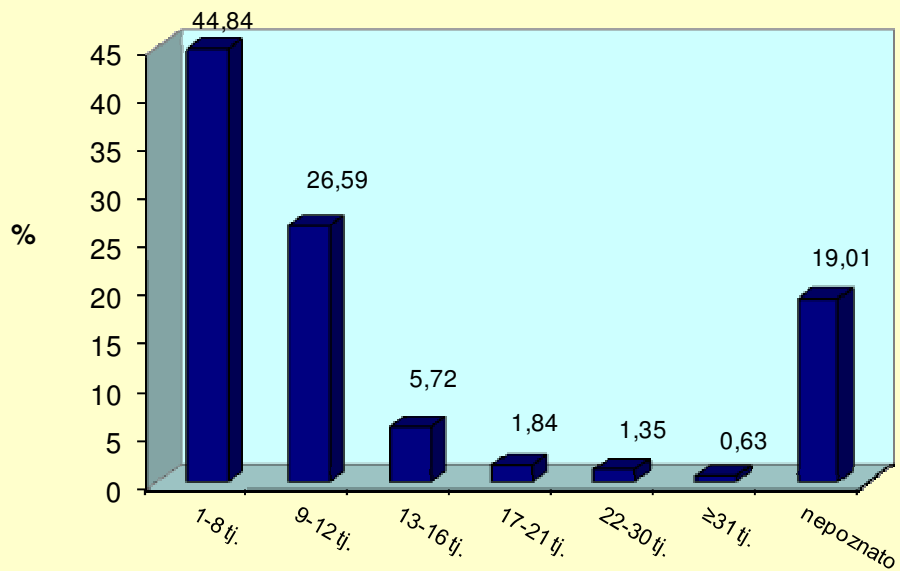
Iako na perinatalni mortalitet utječe niz isprepletenih činitelja, od onih socijalne i gospodarske prirode do bioloških, smatra se da dobra antenatalna skrb koja podrazumijeva odgovarajući broj pregleda u trudnoći i kvalitetu pregleda, sigurno može utjecati na tijek i ishod trudnoće. Prema rodilišnim podacima, udio roditelja s nekontroliranom ili nedovoljno kontroliranom trudnoćom je 1,3%, od toga ih je 0,3% s potpuno nekontroliranom trudnoćom (112), a 1,0% s 1-2 pregleda u trudnoći (370 roditelja). Najviše je roditelja (67%) s optimalnom antenatalnom skrbi odnosno standardnim brojem pregleda u trudnoći (9 i više pregleda, prema preporuci struke i Programu mjera zdravstvene zaštite) – slika 7.

Značajan pokazatelj antenatalne skrbi je i vrijeme prvog pregleda u trudnoći koje bi u dobro kontroliranim trudnoćama, prema Programu mjera zdravstvene zaštite, trebalo biti do 10. tjedna trudnoće (slika 8.) U ranoj trudnoći bilo je 26.335 prvih pregleda ili 71,4% (u 2014. godini 71,2%) i to do 8. tjedna 16.532, a od 9.-12. tjedna 9.803. Broj i udio kontroliranih trudnoća u prvim tjednima trudnoće je u daljnjem porastu u usporedbi s prethodnim godinama to bi trebalo pozitivno utjecati na rano otkrivanje poremećaja i komplikacija u trudnoći te povoljan perinatalni ishod po majku i dijete.

Slika 7. Rodilje prema antenatalnim pregledima u 2015. godini

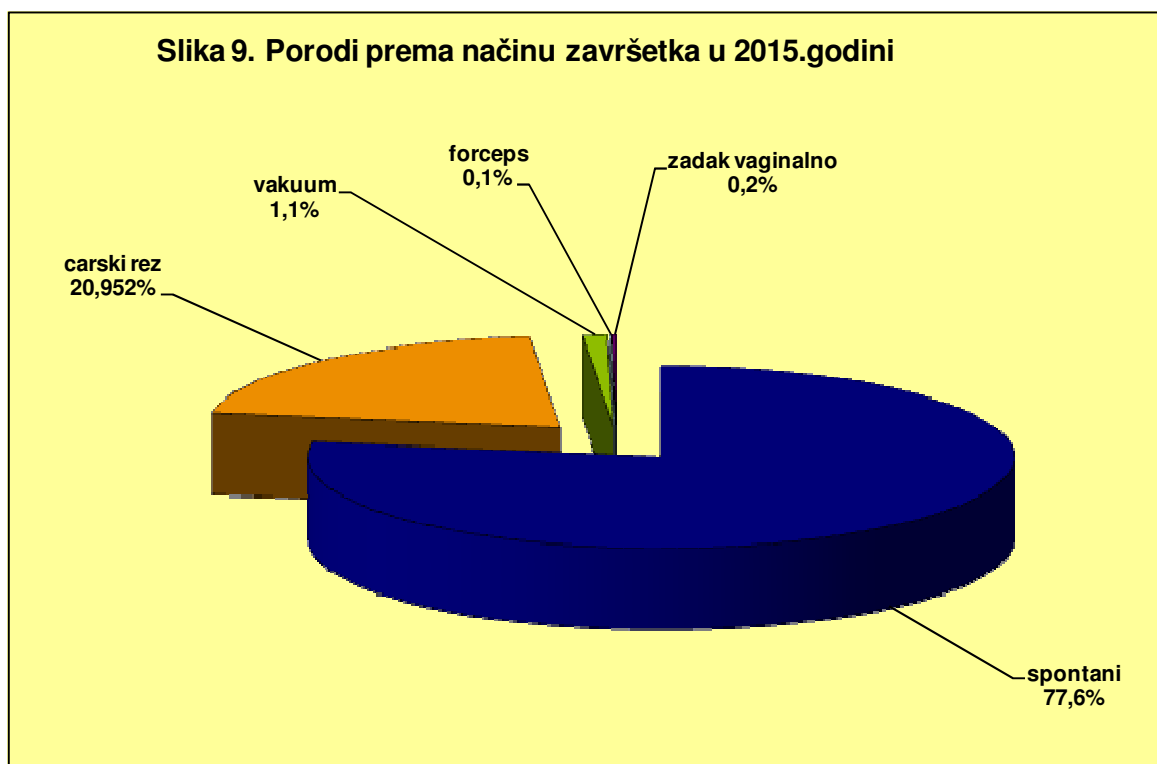

Slika 8. Rodilje prema vremenu prvog pregleda u 2015. godini

Porodi prema načinu završetka

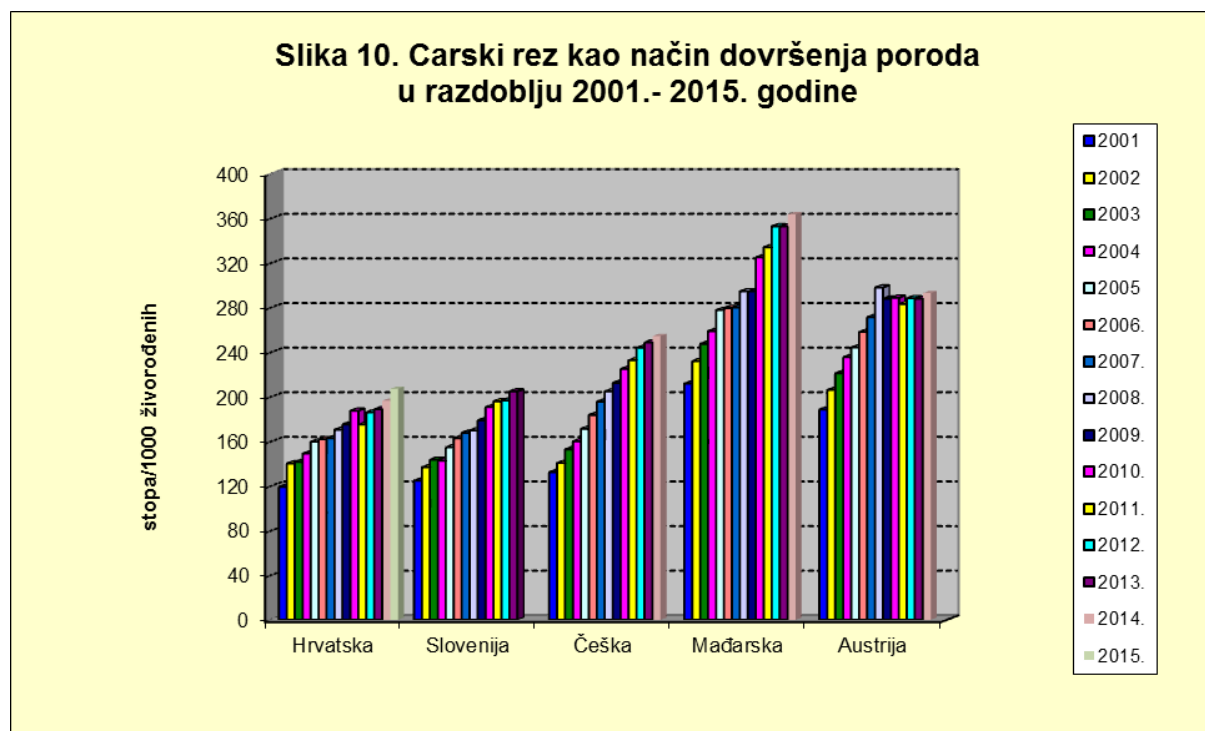
U 2015. godini zabilježeno je 77,6% poroda koji su završili spontano, 1,1% je dovršeno uz pomoć vakuum ekstraktora, vaginalni (asistirani) porod zatkom je zabilježen u 0,2% poroda, carskim rezom je dovršeno 21% poroda (slika 9.). U 2015. godini je bilo 7.724 carskih rezova što pokazuje pad u odnosu na prethodnu godinu (u 2014. godini 7.788 carskih rezova). Trend operativnog dovršenja poroda u većini zemalja raste, a Hrvatska u usporedbi s drugim europskim zemljama je prikazana na tablici 7. Problem porasta carskih rezova povezuje se s tumačenjem prava pacijenata odnosno utjecajem volje roditelja na odluku o načinu dovršenja poroda te mogućnostima naplaćivanja ovakvih postupaka u privatnim rodilištima, čak i onda kad nisu stručno opravdani, ali i povećanim oprezom struke vezano uz sve češće tužbe za eventualnu stručnu grešku u trudnica s komplikacijama u trudnoći i/ili porodu i nepovoljnim perinatalnim ishodom. Ipak, primjena carskog reza isključivo prema stručnim smjernicama i „vraćanje“ prirodnom spontanom porodu, ukoliko drugačiji postupak nije neophodan, predstavljali bi pozitivan pomak nakon višegodišnjeg trenda porasta dovršenja operativnim putem.

Tablica 7. Carski rezovi kao način dovršenja poroda u Hrvatskoj i nekim drugim zemljama u razdoblju 2001. – 2015. godine (stopa na 1.000 živorođenih)

godina	Hrvatska	Slovenija	Češka	Mađarska	Austrija
2001.	119,12	124,74	132,47	211,80	188,61
2002.	140,25	136,79	140,67	231,96	206,14
2003.	141,60	143,53	152,90	247,46	221,16
2004.	149,06	142,79	160,08	258,93	235,55
2005.	159,70	154,69	171,33	277,73	244,19
2006.	161,95	162,82	183,68	279,64	258,11
2007.	162,71	167,71	195,65	280,03	271,46
2008.	170,50	186,59	204,78	294,47	280,03
2009.	175,27	178,76	212,42	294,47	288,03
2010.	187,50	190,71	224,88	325,06	288,84
2011.	175,08	195,96	232,73	334,12	283,18
2012.	186,09	196,64	243,86	352,92	288,35
2013.	188,76	204,84	248,72	352,66	287,85
2014.	196,50		254,37	363,64	292,96
2015.	207,2				

Izvori podataka: «Zdravlje za sve» baza podataka, Svjetska zdravstvena organizacija, rujan 2016. godine
Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 2016. godine (prijava poroda iz zdravstvenih ustanova za 2015. godinu)

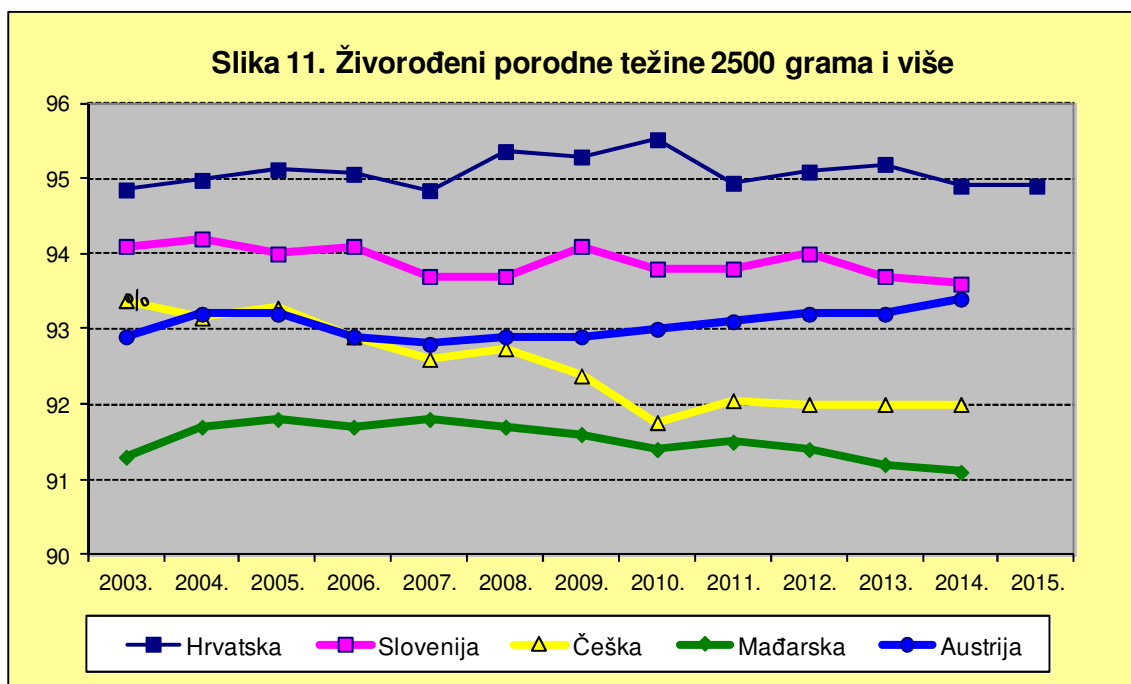
Porodna težina živorođenih

Udio živorođenih porodne težine ≥ 2500 grama je u 2015. godini 94,91% (tablica 8.) Prema porodnoj težini kao jednom od pokazatelja perinatalne skrbi, ali i socijalno-gospodarskih prilika, Hrvatska se ne razlikuje od zapadnoeuropskih ni većine posttranzicijskih zemalja, čak ima i niži udio rođenih porodne težine ispod 2500 grama. Najviše živorođenih je porodne težine 3000-3500 grama (13.846 odnosno 37,2%). Udio rođenih niske porodne težine (živorođeni porodne težine ispod 2500 grama) u 2015. godini iznosi 5,1% što ne odstupa od dugogodišnjeg kretanja od oko 5% - tablica 8.

Tablica 8. Živorođeni u rodilištima Hrvatske prema porodnoj težini u razdoblju od 2001. do 2015. godine

godina	ukupno živorođenih	≤ 1.499 grama	1.500-2.499 grama	2.500 i više grama
2001.	38.887 100%	269 0,69%	1.649 4,24%	36.055 92,71
2002.	39.698 100%	270 0,68%	1.927 4,85%	37.420 94,26%
2003.	39.180 100%	263 0,67%	1.699 4,34%	37.161 94,85%
2004.	40.469 100%	307 0,76%	1.672 4,13%	38.436 94,97%
2005.	41.601 100%	306 0,72%	1.720 4,04%	40.499 95,12%
2006.	41.600 100%	300 0,72%	1.652 3,97%	39.564 95,06%
2007.	42.136 100%	319 0,75%	1.730 4,10%	39.983 94,89%
2008.	43.776 100%	345 0,78%	1.688 3,84%	41.743 95,4%
2009.	44.515 100%	339 0,76%	1.758 3,95%	42.418 95,29%
2010.	43.201 100%	285 0,66%	1.651 3,82%	41.265 95,52%
2011.	41.039 100%	347 0,85%	1.686 4,1%	39.006 95,05%
2012.	41.641 100%	304 0,73%	1.742 4,2%	39.595 95,09%
2013.	39.966 100%	299 0,75%	1.623 4,06%	38.044 95,19%
2014.	39.631 100%	346 0,87%	1.670 4,21	37.615 94,91
2015.	37.252 100%	309 0,83%	1.595 4,28	35.348 94,89

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 2016. godine (prijave poroda iz zdravstvenih ustanova za 2015. godinu)

Trudnoće prema broju plodova i ishodu

Od ukupno 36.866 poroda s jednim djetetom je bilo 36.313 (98,5%). Blizanci su rođeni iz 544 poroda (1,5%), 9 poroda je bilo s troje djece (0,02%), četvoraka nije bilo. Među rođenima iz jednoplodnih poroda je bilo 36.150 živorođenih i 163 mrtvorodenih (0,45%), iz blizanačkih trudnoća je bilo 1.075 živorođenih i 13 mrtvorodenih (1,19%), iz trudnoća s trojcima bilo je 27 živorođenih.

Maternalna smrtnost

U 2015. godini je zbog komplikacija u trudnoći, porodu ili babinju u Hrvatskoj umrla jedna žena zbog eklampsije. Ukupna maternalna smrtnost je iznosila 2,7/100.000 živorođenih.

Tablica 9. Maternalna smrtnost u Hrvatskoj i nekim drugim zemljama 2001.-2015. godine

godina	Hrvatska	Slovenija	Češka	Mađarska	Austrija
2001.	2,44	22,89	8,82	5,15	6,63
2002.	9,98	0	4,31	8,26	2,55
2003.	7,56	0	7,47	7,40	2,60
2004.	7,44	11,23	8,19	4,2	3,8
2005.	7,06	16,59	14,68	5,13	3,84
2006.	9,65	15,83	13,23	8,01	2,57
2007.	14,32	15,14	2,62	8,20	3,93
2008.	6,86	10,09	5,85	17,15	2,57
2009.	13,46	4,62	2,53	18,66	2,62
2010.	9,22	0	2,56	15,5	1,27
2011.	9,71	0	10,12	10,22	2,56
2012.	7,2	0	5,53	9,97	1,27
2013.	5,0	0	1,87	14,66	1,26
2014.	2,5	0	5,46	6,56	8,57
2015.	2,7				

Izvori podataka: «Zdravlje za sve» baza podataka, Svjetska zdravstvena organizacija, lipanj 2016.godine
* Državni zavod za statistiku, interna dokumentacija za 2016. godinu

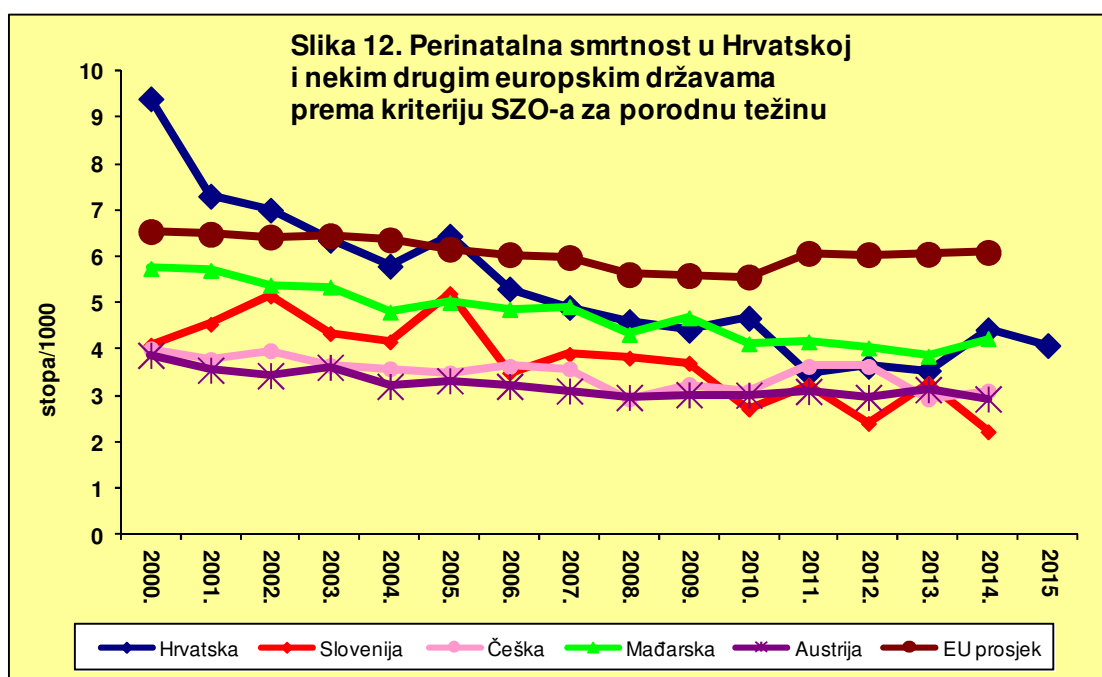
Perinatalna smrtnost

Perinatalna smrtnost kao važan pokazatelj zdravstvene skrbi, ali i utjecaja društvenih i gospodarskih prilika se nalazi u nekoliko međunarodnih statističkih baza različitih međunarodnih organizacija (UN, SZO, OECD; EUROSTAT). Međutim, različite definicije koje ove međunarodne organizacije koriste u izračunu istog pokazatelja, ali i zemlje koje šalju podatke prema vlastitim definicijama, uzrokuju otežano uspoređivanje ili ga potpuno onemogućuju.

Tako je Hrvatska do 2001. godine slala podatke o perinatalno umrlima prema upisu u matice rođenih odnosno prema vitalno-statističkim podacima. Od 2001. godine, nakon uvođenja novih zdravstveno-statističkih obrazaca Prijave poroda i Prijave perinatalne smrti, Hrvatska je u mogućnosti poštovati u potpunosti preporučenu definiciju Svjetske zdravstvene organizacije i dostavljati podatke o rođenima i perinatalno umrlima za djecu porodne težine iznad 1.000 grama (slika 12.).

Perinatalni mortalitet izračunat prema preporučenoj metodologiji Svjetske zdravstvene organizacije za međunarodne usporedbe iznosi 4,1/1.000 rođenih ≥ 1.000 grama porodne težine. Perinatalno umrlih težih od 1.000 grama u 2015. godini je bilo 154 od ukupno 240 (u 2014. godini 169/272). Ukupni perinatalni mortalitet u koji su uključeni i rođeni i umrli porodne težine 500-1.000 grama je 6,3/1.000 rođenih (u 2014. godini 6,8/1.000 rođenih). U 2015. godini je bilo i 20 rođenih porodne težine ispod 500 grama, a koji nisu uračunati u izračun perinatalnog mortaliteta prema metodologiji zdravstvene statistike.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2015. godini je perinatalno umrlo 244 djece odnosno 6,5/1.000 ukupno rođenih (u 2014. godini 272 djece ili 6,8/1.000 ukupno rođenih; u 2013. godini 236 djece ili 5,9/1.000 ukupno rođenih). Među perinatalno umrlima je bilo 163 mrtvorođenih stopa mrtvorodenja 4,3/1.000 ukupno rođenih (u 2014. godini 150 mrtvorodenih odnosno 3,8‰) i 81 umrlo novorođenče u dobi do sedam dana (stopa rane neonatalne smrtnosti 2,2‰) a u 2014. godini 122 umrlih, stopa 3,1‰). Vitalno-statistički podaci se prikupljaju za sve živorođene neovisno o težini ili trajanju trudnoće, a za mrtvorođene prema preporuci SZO-a za nacionalne statistike, od najmanje 500 grama težine i najmanje 22 navršena tjedna trajanja trudnoće, a uključena su perinatalno umrla djeca čija majka ima stalno prebivalište u Hrvatskoj najmanje godinu ili dulje. SZO za međunarodne usporedbe u perinatalnoj smrtnosti preporuča za usporedni kriterij porodnu težinu iznad 1.000 grama ili trajanje trudnoće iznad 28 tjedana, jer sve države nisu u mogućnosti osigurati kvalitetno prikupljanje podataka o živorođenima i mrtvorodenima ispod navedene težine i trajanja trudnoće. Zbog neujednačene dostave podataka o perinatalno umrlima prema preporučenim kriterijima države šalju za bazu „Zdravlje za sve“ svoje vitalno-statističke podatke.

Perinatalna smrtnost u Hrvatskoj je najvećim dijelom uvjetovana umiranjem djece niskih težinskih skupina, posebice onih izrazito niske porodne težine (<1.000 g) i vrlo niske porodne težine (1.000-1.499 g). Od 2.039 ukupno rođenih niskih težinskih skupina, <2.500 grama je perinatalno umrlo 175 djece ili 8,6% djece niske porodne težine (u 2014. godini 195 odnosno 9,3%). Ujedno, oni čine 72,9% svih perinatalno umrlih - slika 13., dok su u 2014. godini bili u udjelu od 71,7%.

Vodeći uzroci mrtvorodenja su komplikacije u trudnoći u 47,2%, najčešće povezane s patologijom posteljice i pupkovine (32,4%), slijede perinatalne infekcije u 19,9%, skupina različitih uzroka u 17,0%, kongenitalne malformacije u udjelu od 13,1% i porodna asfiksija u 2,8%. Vodeći uzroci ranih neonatalnih smrti su poremećaji povezani s perinatalnom infekcijom u 31,0%, komplikacijama u trudnoći u 27,4%, kongenitalne malformacije su u jednakom udjelu u 27,4% umrlih, bolesti majke i drugi poremećaji u 6%, porodna asfiksija u 4,8% i prematuritet bez drugih dijagnoza u 1,2%.

